

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/44/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200126
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2018200126.5

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej v právnej veci žalobkyne: L. M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/XX, R. P., právne zastúpená advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Dobšinského 12, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 24659-3/2018-BA zo dňa 28.02.2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č.k. 20Sa/10/2018-70 zo 14.12.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č.k. 20Sa/10/2018-70 zo 14.12.2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č.k. 20Sa/10/2018-70 zo 14.12.2018 podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej č. 24659-3/2018-BA zo dňa 28.02.2018 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové rozhodnutie, ktorým pobočka Dunajská Streda predpísala žalobkyni podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poistné za obdobie mesiacov január 2009 - jún 2010 v sume 2 323,80 eur na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity. Neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia prvostupňového orgánu je príloha.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010 a v zmysle právnej úpravy ustanovenej SSP dospel k záveru o dôvodnosti podanej správnej žaloby.

3. Krajský súd mal v konaní za preukázané, že skutkové okolnosti prípadu týkajúce sa vydania povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a jeho zrušenia, licencie žalobkyne na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) a podanie odhlášky z poistenia ku dňu 31.10.2008 neboli v konaní medzi účastníkmi konania spornými. Spornou bola zákonnosť postupu správneho orgánu vo veci a právne posúdenie otázky, či žalobkyňa zrušením rozhodnutia o povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie dňom 31.10.2008 a podaním odhlášky z poistenia stratila postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, alebo či jej toto postavenie zostalo zachované ako držiteľke licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Na konanie žalovanej sa nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Platia preň ústavné princípy a všeobecné zásady vzťahujúce sa na konanie orgánu verejnej správy, vrátane práva na dostatočné, zrozumiteľné a logické odôvodnenie rozhodnutia, ako aj princíp predvídateľnosti rozhodnutia. V danom prípade tieto zásady dodržané neboli. Odhliadnuc od značného časového odstupu medzi skutočnosťami, z ktorých správne orgány vychádzali a vydaním prvostupňového rozhodnutia (8 rokov) odôvodňujúceho záver o nepredvídateľnosti rozhodnutia, je z hľadiska zrozumiteľného vysvetlenia dôvodu vydania rozhodnutia, ozrejmienie úvah správneho orgánu pri hodnotení dôkazov a aplikácií právnych predpisov rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky o predpísaní poistného zo dňa 08.08.2017 potrebné považovať za rozhodnutie trpiace obsahovými nedostatkami a nezodpovedajúce požiadavkám ustanovenia § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. V neposlednom rade neurčitosť a z toho vyplývajúca nepreskúmateľnosť rozhodnutia spôsobuje údaj, obsiahnutý v jeho výroku o tom, že neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia je príloha, ktorú rozhodujúci orgán bližšie neidentifikoval ako vo výroku, tak ani v odôvodnení rozhodnutia. Rozhodnutie žalovanej ako odvolacieho orgánu vzhľadom na potrebu vysporiadania sa s odvolacími námietkami žalobkyne obsahuje širšie skutkové a právne zdôvodnenie, vrátane ozrejmenia dôvodu posudzovania žalobkyne v rozhodnom období ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v súvislosti s platnou licenciou L1A, avšak jeho konštatovanie, že napadnuté rozhodnutie spĺňa všetky zákonné náležitosti uvedené v § 209 ods. 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, t.j. má zrozumiteľný a jednoznačný výrok, odôvodnenie aj poučenie, je formálnym, nemajúcim oporu v skutočnom obsahu odôvodnenia rozhodnutia pobočky Dunajská Streda z 08.08.2017. Rozhodnutie nezohľadňuje požiadavku zákona, ba ozrejmienie úvah pri hodnotení dôkazov a použití právnych predpisov, t.j. zrozumiteľné vysvetlenie aj súvislostí medzi citovanými predpismi a jednotlivými údajmi a skutočnosťami uvedenými v odôvodnení rozhodnutia.

4. Krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ žalovaná v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že na základe výzvy pobočky Dunajská Streda účastníčka konania dňa 31.07.2017 (správne malo byť 2007) podala registračný list fyzickej osoby - odhlášku, v ktorej uviedla ako dátum zániku poistenia 31.06.2010, čo malo byť dôvodom, že v jej prípade nebolo potrebné vydávať rozhodnutie o tom, že jej povinné nemocenské a dôchodkové poistenie nezaniklo dňa 31.10.2008, ale zaniklo dňa 30.06.2010, opomenul ozrejniť právny význam obsahu tejto odhlášky pre zánik povinného poistenia, a to aj v súvislosti s predchádzajúcou odhláškou žalobkyne zo dňa 31.10.2008 s dňom zániku poistenia 31.10.2008. Krajský súd iba predpokladal, že žalovaná mala na mysli zosúladienie názorov účastníkov na okamih zániku povinného poistenia, ktoré (zosúladienie názorov) však popiera obsah žaloby v predmetnej veci a neodporuje ho ani obsah administratívneho spisu, z obsahu ktorého nie je zrejmý dôvod podania registračného listu zo dňa 31.07.2017 a nevplyva z neho zámer žalobkyne „opraviť“ nesprávnosť údajov pôvodne podaného registračného listu. Samotné podanie dvoch registračných listov - odhlášok z poistenia odklon od rozhodovacej praxe Sociálnej poisťovne neodôvodňuje, resp. rozhodnutie žalovanej ani správneho orgánu prvého stupňa akceptovateľné vysvetlenie takéhoto odklonu neobsahujú. Rozhodnutie žalovanej je tak nielen nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ale aj výsledkom postupu porušujúceho princíp predvídateľnosti rozhodovania správneho orgánu (legitímneho očakávania).

5. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom pokiaľ žalovaná zotrva na názore na význam licencie L1A pre posudzovanie postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, zabezpečí zákonnosť postupu pri predpísaní poistného zodpovedajúce okolnostiam prípadu - spornosti okamihu zániku povinného poistenia žalobkyne.

6. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 SSP s tým, že o výške trov bude podľa § 175 ods. 2 SSP rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

II.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

9. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci žalovaná bližšie uviedla, že organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia vo veci predpísania poistného venovala dostatočnú pozornosť statusu žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby. V čase vydania rozhodnutia o predpísaní poistného status žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby nebol sporný, a preto o ňom Sociálna poisťovňa nebola oprávnená rozhodnúť. Žalobkyňa síce podala dňa 31.10.2008 v pobočke Sociálnej poisťovne Registračný list FO- odhlášku zo sociálneho poistenia s dátumom zániku poistenia 31.10.2008, ale na základe výzvy Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda zo dňa 14.06.2017 žalobkyňa dňa 31.07.2017 dobrovoľne opravila registráciu a predložila registračný list FO - odhlášku zo sociálneho poistenia s dátumom zániku poistenia 30.06.2010, t.j. dňom, kedy jej zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov. Uviedla, že v prípade, ak by žalobkyňa nesúhlasila s opravou podaného registra FO - odhlášky zo sociálneho poistenia a naďalej by zastávala názor, že jej zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňom 31.10.2008, pobočka Sociálnej poisťovne by bola povinná o spornom zániku sociálneho poistenia rozhodnúť podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona o sociálnom poistení. Tento postup je podrobne odôvodnený na strane 5 žalobou napadnutého rozhodnutia žalovanej. Opravený Registračný list FO, ktorý je riadne žalobkyňou podpísaný, považuje žalovaný za prejav vôle žalobkyne opraviť nesprávny údaj na registračnom liste FO - odhláške zo sociálneho poistenia, zo dňa 31.10.2008. Na základe predmetného opraveného Registračného listu FO, v ktorom uvedené údaje korešpondujú s právnou úpravou účinnou do 31.12.2010, trvalo žalobkyni povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie do 30.06.2010.

10. Žalobkyňa pri podaní Registračného listu FO - odhlášky zo sociálneho poistenia dňom 31.10.2008 neoznámila pobočke Sociálnej poisťovne, že je držiteľkou licencie L1A. Sociálna poisťovňa, pobočka Dunajská Streda nemala reálnu možnosť túto skutočnosť zistiť skôr, ako jej boli relevantné údaje poskytnuté priamo Slovenskou lekárskou komorou o držiteľoch licencie L1A, nemala vedomosť o tom, že žalobkyňa disponuje licenciou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/TT/0306/05, vydané Slovenskou lekárskou komorou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe od 19.10.2005. Podľa právneho názoru žalovanej licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 68 ods. 1 písm. a/ vykonávanej podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 578/2004 Z.z.“), označovaná ako licencia L1A, na základe ktorej môžu samostatnú zdravotnícku prax vykonávať zdravotnícki pracovníci, napr. v povolani lekárov, logopédov, psychológov, sa považuje za oprávnenie na vykonávaciu činnosť podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi tejto licencie status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2010. Vychádzajúc zo zákona č. 578/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov je držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie a poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Preto zrušenie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia dňom 31.10.2008 nespôsobilo zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby.

11. Skutočnosť, že Sociálna poisťovňa nekonala 8 rokov, nebola spôsobená nezaujmom vo veci konať, ale z dôvodu, že prvostupňový orgán nemal vedomosť o relevantných skutočnostiach spôsobujúcich spornosť zániku sociálneho poistenia. Žalovaná zároveň poukázala na to, že zákon č. 461/2003 Z.z. neukladá Sociálnej poisťovni lehotu, v ktorej má vo veci rozhodnúť.

12. Na základe príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktorý žalobkyňa dosiahla za rok 2007 (1 291 281,00 Sk) vzniklo žalobkyňi nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 01.07.2008 do 30.06.2009. Vzhľadom na príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré žalobkyňa dosiahla za rok 2008 (1 480 972,00 Sk) vzniklo žalobkyňi povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie aj od 01.07.2009 do 30.06.2010. So vznikom povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia zákon č. 461/2003 Z.z. spája aj vznik odvodovej povinnosti. Keďže žalobkyňa si svoju zákonnú odvodovú povinnosť v spornom období nesplnila, Sociálna poisťovňa bola podľa § 144 zákona č. 461/2003 Z.z. povinná dlžnú sumu poistného predpísať.

13. Keďže zánik povinného nemocenského poistenia žalobkyne, ako samostatne zárobkovo činnéj osoby, nebol sporný vzhľadom na to, že žalobkyňa na opravenom registračnom liste FO - odhláske zo sociálneho poistenia zo dňa 31.07.2017 uviedla správny dátum zániku poistenia, t.j. 30.06.2010, žalovaná trvá na právnom názore, že postupovala v súlade so zákonom č. 461/2003 Z.z., ak o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia nerozhodla v samostatnom konaní, ale pristúpila k vydaniu rozhodnutia vo veci predpísania dlžnej sumy poistného, ktorú žalobkyňa v spornom období neuhradila.

14. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

15. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním z 29.03.2019.

16. Poukázala na výzvu zo 14.06.2017, aby opravila registráciu v Sociálnej poisťovni a na samotnú opravu zo dňa 31.07.2017, ktorou dobrovoľne opravila registráciu s dátumom zániku poistenia 30.06.2010. Plne sa stotožnila so závermi plynúcimi z rozsudku krajského súdu a nad jeho rámec uviedla, že žalovaná nebola oprávnená vyzývať žalobkyňu na zmenu odhlášky. Ak dospela k záveru o nesúlade medzi odhláškou podanou žalobkyňou v roku 2008 a skutočnosťami, ktoré nasvedčovali inému dátumu zániku poistenia, malo byť začaté konanie o zániku poistenia.

17. Navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

18. Vyjadrenie žalobkyne bolo doručené žalovanej dňa 03.04.2019.

V.

19. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

20. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

21. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na

najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

22. Z dôvodovej správy k zákonu č. 423/2020 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva, ktorý v článku XX. novelizoval aj zákon č. 757/2004 Z.z. vyplýva, že zákonodarca vo vyššie citovanom odseku 2 upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré aj dokončí.

23. Správny súdny poriadok upravuje právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve a konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve (§ 1 SSP).

24. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

25. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

26. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

28. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

29. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

30. Najvyšší správny súd zdôrazňuje, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda, či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

31. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom sa nevzťahuje osobitný predpis (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

32. V správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu žalobkyňa argumentovala nesprávnym právnym posúdením veci, ktoré malo spočívať v nesprávnom

posúdení právnej povahy licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár v odbore všeobecné lekárstvo. Žalobkyňa tvrdila, že licencia nezakladá štatút samostatne zárobkovo činnnej osoby a že sa Sociálna poisťovňa nezaoberala ustanoveniami zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách a zdravotníctve v znení neskorších predpisov.

33. Otázkou postavenia (statusu) lekára ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že bol držiteľom licencie L1A sa zaoberal a dal na ňu odpoveď Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24.11.2020. Ústavná sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu bola odmietnutá Ústavným súdom Slovenskej republiky uznesením č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Vs 3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 k otázke statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010 citujúc § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, § 3 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 4 zákona č. 578/2004 Z. z., § 10 ods. 1, 2 zákona č. 578/2004 Z. z., § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., konštatoval: „Zákonodarca už v ustanovení § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. rozlišuje u lekárov medzi výkonom zdravotníckeho povolania na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia alebo povolenia vydaného podľa osobitného predpisu [písm. b)] a na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe [písm. c)].“

35. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) právnickej osobe, napr. spoločnosti s ručením obmedzeným [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je, že právnická osoba má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c)], teda s tzv. licenciou LIC.

36. Jednou z podmienok na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie) fyzickej osobe [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] je licencia L1B, t. j. licencia na výkon zdravotníckeho povolania [§ 68 ods. 1 písm. b)].

37. Pojem „povolenie“, uvedený v § 4 písm. a) bod 1. a § 11 zákona č. 578/2004 Z. z. je potrebné vykladať v kontexte s ustanovením § 3 ods. 4 písm. b) tohto zákona, teda tak, že pod povolením sa rozumie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie zdravotnej starostlivosti, ústavnej zdravotnej starostlivosti). Povolenie príslušný orgán vydá fyzickej osobe, ak má licenciou na výkon zdravotníckeho povolania, tzv. licenciou L1B [§ 12 ods. 2 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.] a právnickej osobe, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu v tom povolaní, v ktorom má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť - tzv. licenciou LIC [§ 12 ods. 3 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z.]. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. (ďalej aj „licencia L1A“) nie je podmienkou na vydanie povolenia podľa § 12 zákona č. 578/2004 Z. z. Ide o licenciou, ktorá nie je žiadnym spôsobom viazaná na povinnosť držby licencie L1B alebo LIC, súčasne však držba licencie L1A nevyklučuje, aby lekár bol držiteľom aj licencií L1B a LIC.

38. Veľký senát sa stotožnil s názorom, že licencia L1A oprávňuje lekára vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste, a že lekár - držiteľ licencie L1A, je oprávnený bez ďalšieho povolenia alebo súhlasu akéhokoľvek orgánu poskytovať zdravotnú starostlivosť. Iba na jeho vôli je ponechané, či uvedenú licenciou bude aj využívať, a teda, či bude uzatvárať dohody/zmluvy o výkone zdravotnej starostlivosti s inými prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení, a vybrať si, v ktorom zdravotníckom zariadení, resp. inom mieste (napr. v byte chorého, v inom prirodzenom sociálnom prostredí osoby, ktorá vyžaduje poskytovanie zdravotnej starostlivosti), bude zdravotnú starostlivosť poskytovať. V prípade poskytovania zdravotnej starostlivosti na základe licencie L1A ide o tzv. „návštevnú službu“. Samotná skutočnosť, že

prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, s ktorým lekár - držiteľ licencie L1A uzatvára dohodu/zmluvu, je povinný spĺňať podmienky ustanovené zákonom, medzi ktoré patrí aj vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia s oprávnením na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe lekára - držiteľa licencie L1A nijako nesúvisí. Povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia sa viaže výlučne na osobu prevádzkovateľa zdravotníckeho zariadenia. Zánikom povolenia neprestane lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A, spĺňať podmienky pre vydanie tohto druhu licencie. Splnenie predpokladov pre vydanie licencie L1A lekárom nie je naviazané na vydanie povolenia prevádzkovateľovi zdravotníckeho zariadenia. Skutočnosť, že lekár-držiteľ licencie L1A uzatvára súkromné zmluvy/dohody s prevádzkovateľom zariadenia, ktorý má vydané povolenie, nemožno chápať ako podmienku oprávnenia na výkon zdravotníckej praxe. Podmienky na výkon samostatnej zdravotníckej praxe musí lekár splniť na to, aby mu licencia L1A bola vydaná (pred vydaním licencie L1A). Zmluvu/dohodu s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia uzatvára následne, po tom, čo spĺňa podmienky na výkon zdravotníckej praxe, teda po vydaní licencie L1A.

39. Veľký senát sa stotožnil s názorom senátu 9S, že pod pojmom oprávnenie na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010, je potrebné rozumieť povolenie, súhlas s vykonávaním určitej činnosti, ktoré vydáva Slovenská lekárska komora po tom, čo zistí, že lekár spĺňa odborné a iné zákonom ustanovené predpoklady na vykonávanie samostatnej zdravotníckej praxe. Skutočnosť, že lekár na základe tohto povolenia, súhlasu s výkonom činnosti (licencie L1A) môže uzatvárať dohody/zmluvy, od ktorých závisí, kde takúto činnosť bude vykonávať, na existenciu povolenia udeleného lekárskou komorou, vplyv nemá. Po splnení zákonných podmienok je iba na vôli držiteľa oprávnenia, akým spôsobom a kde bude výkon činnosti realizovať, pričom zo strany verejnej moci u držiteľa licencie L1A žiadny ďalší úkon (napr. povolenie vykonávať činnosť u konkrétneho poskytovateľa, registráciu a pod.) nie je potrebný. Licenciu L1A nepotrebuje lekár v pracovnom pomere u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Na výkon povolenia lekára v pracovnom pomere Slovenská lekárska komora vydáva licenciu L1B. Ak sa lekár rozhodne poskytovať zdravotnú starostlivosť ako fyzická osoba - podnikateľ vo svojom mene a na svoj účet vo vlastnom zdravotníckom zariadení [§ 4 písm. a) bod. 1 zákona č. 578/2004 Z. z.], v takom prípade je licencia L1B predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (napr. ambulancie), ktoré vydáva ministerstvo alebo samosprávny kraj. Licencia L1B teda sama o sebe nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31.12.2010 - takým oprávnením sa stáva len v spojení s povolením lekára - fyzickej osoby na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ambulancie). Pokiaľ si lekár na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti založí spoločnosť s ručením obmedzeným, v takom prípade licencia L1C - licencia na výkon činnosti odborného zástupcu zdravotníckym pracovníkom v povolani lekárov, vydaná podľa § 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z., je predpokladom na vydanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia touto právnickou osobou. Je iba na vôli lekára, či popri žiadosti o vydanie licencie L1B, požiada aj o vydanie licencie L1A, a či sa rozhodne využiť obe licencie a poskytovať zdravotnú starostlivosť na základe oboch licencií. Držba licencie L1B ani vstup jej držiteľa do pracovného pomeru s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia však nemá žiaden vplyv na právo držiteľa licencie L1A naďalej vykonávať samostatnú zdravotnícku prax. Ak sa lekár ako fyzická osoba - podnikateľ, rozhodne zmeniť spôsob svojho podnikania a založiť si napr. spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá bude prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia ako právnická osoba, na získanie povolenia podľa § 12 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. musí mať táto právnická osoba určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu [§ 68 ods. 1 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z.], teda s tzv. licenciou L1C. Licencia L1C nie je oprávnením na vykonávanie činnosti, ktoré predpokladá ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ani držba licencie L1C nie je dôvodom zániku licencie L1A, a nie je ani prekážkou toho, aby lekár využíval aj licenciu L1A. Licencie môže Lekárska komora dočasne pozastaviť alebo zrušiť z dôvodov a v rozsahu podľa § 73 a § 74 zákona č. 578/2004 Z. z. Veľký senát sa z vyššie uvedených dôvodov stotožnil s názorom senátu 9S, že v prípade držiteľov licencií L1A je naplnená formálna aj materiálna stránka oprávnenia na výkon činnosti, pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od vôle držiteľa licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Skutočnosť, že držiteľ licencie L1A uvedenú licenciu nevyužíva, neznamená reálnu

nemožnosť jej využívania. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., by musela existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. nekonaní držiteľa oprávnenia. Vzhľadom na uvedené držiteľ licencie L1A má postavenie (status) samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.“.

40. Z uvedených dôvodov Veľký senát v konaní vedenom pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchýliť od záveru Veľkého senátu vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019. Na prvú otázku, teda „či licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z. z. má alebo nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.“, uviedol nasledovné: „Licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z.“

41. Veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku č. k. 1Vs 3/2019, zo dňa 24. novembra 2020 k otázke zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31.12.2010, citujúc § 14 ods. 1 písm. b), § 21 ods. 1, 3, § 227 ods. 2, písm. a/, § 228 ods. 1, 2, 3, 7, § 233 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, konštatoval: „Status samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej aj „SZČO“) na základe licencie L1A nie je bez ďalšieho dôvodom vzniku, resp. trvania povinného poistenia SZČO, je však predpokladom vzniku, alebo trvania takého poistenia.“ V tejto súvislosti považoval Veľký senát za potrebné zdôrazniť, že ten istý lekár môže byť povinne poistený ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., či už na základe licencie L1A alebo/aj ako fyzická osoba-držiteľ licencie L1B na základe povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia; súčasne môže byť povinne poistený aj ako zamestnanec, prípadne aj ako iná SZČO uvedená v § 5 písm. a), b), d) až f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

42. Osobitný spôsob vzniku, resp. zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia (ďalej aj „povinné poistenie“) samostatne zárobkovo činnnej osoby upravuje ustanovenie § 21 ods. 2 až 4 zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

43. Trvanie a zánik poistenia lekára, ktorý je držiteľom licencie L1A, odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu (licenciu L1B), osobitne upravuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

44. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

45. Držiteľovi licencie L1A v zmysle citovaného ustanovenia povinné poistenie môže zaniknúť z troch dôvodov. Prvým dôvodom je príjem v rozhodnom období nižší ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

46. Druhým dôvodom je zánik licencie L1A, kedy povinné poistenie zanikne dňom zániku tejto licencie.

47. Na zánik povinného poistenia držiteľa licencie L1A z tretieho dôvodu, teda z dôvodu vzniku pracovného pomeru sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b), časť vety za spojovníkom „a“. To znamená, že z dôvodu vzniku pracovného pomeru u poskytovateľa zdravotníckeho zariadenia, v ktorom lekár musí mať licenciu L1B, môže povinné poistenie lekára ako SZČO z titulu držby licencie L1A zaniknúť iba vtedy, ak držiteľ licencie L1A splní svoju povinnosť podľa § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 a 7 v spojení s § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a pobočke Sociálnej poisťovne predloží vyhlásenie, že odo dňa vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c), teda že od uvedeného dňa nevykonáva činnosť na základe licencie L1A (t. j. samostatnú zdravotnícku prax).

48. Keďže zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení výslovne vyžaduje podanie „vyhlásenia“ podľa § 21 ods. 4 písm. b), za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať podanie Registračného listu - odhlášky, z obsahu ktorého náležitosti vyhlásenia nevyplývajú.

49. Na účely § 21 ods. 4 v spojení s § 228 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa vydala a na svojej webovej stránke zverejnila tlačivo „Vyhlásenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, na ktorú má oprávnenie podľa osobitného predpisu.“ Z obsahu tohto tlačiva vyplýva, že sa týka samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona, ktorá vyhlasuje, že od vzniku pracovného pomeru, t. j. „od .....“ túto činnosť nevykonáva a že toto vyhlásenie podáva ako súčasť Registračného listu FO - odhlášky z povinného nemocenského poistenia a z povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby z dôvodu zániku týchto poistení.

50. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie držiteľa licencie L1A teda môže zaniknúť tromi spôsobmi:

- podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dňom 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len „príjem z podnikania“) nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 tohto zákona, alebo

- podľa § 21 ods. 4, časti vety pred písmenom „a“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom od 01.08.2006 do 31.12.2010 vždy dňom zániku licencie, alebo

- odo dňa vzniku pracovného pomeru s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, v ktorom na výkon činnosti je povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak (v súlade s § 227 ods. 2 písm. a) a § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 21 ods. 4, časti vety za písmenom „a“ tohto zákona) taký lekár predložil pobočke Sociálnej poisťovne vyhlásenie, že od vzniku pracovného pomeru nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c) tohto zákona.“

51. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, č. k. IV. ÚS 610/2021-22 zo dňa 30.11.2021, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Vs 3/2019 zo dňa 24.11.2020, konštatoval: „Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.“

52. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“.

nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.

53. Ústavný súd opäť pripomenul, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon zveril najvyššiemu súdu (bod 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia), a preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu (m. m. IV. ÚS 426/2018).

54. Zdôraznil, že zjednocovanie rozhodovania senátov najvyššieho súdu je (aj) vecou veľkého senátu príslušného kolégia tohto súdu. Po takom vyriešení určitej právnej otázky je určite z hľadiska právnej istoty nežiaduce, ak sa judikatúrny stav opätovne zmení bez zmeny pre rozhodovanie podstatného právneho predpisu. Zároveň však platí, že pokiaľ zákonodarca s postupom zmeny právneho názoru veľkého senátu o tej istej otázke následným rozhodnutím veľkého senátu v inom zložení výslovne počíta, ide o „poistku omylu“ a vyšší stupeň zjednocovacieho procesu na účel aplikačnej optimalizácie (k tomu pozri body 17, 19, 21 a 23 odôvodnenia). Novo rozhodujúci sudcovia najvyššieho súdu nemôžu v predmetnej situácii svoj odlišný právny názor ignorovať, a naopak, postupujú ex officio, pričom taký ich zákonne súladný postup nemôže byť z hľadiska práva na súdnu ochranu neúspešnej strany v konaní v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy úspešne napadnutý ako ústavne nekonformný.

55. Sťažovateľom avizované (ako možné) neustále preklápanie riešenia dotknutej právnej otázky postupne sa líšiacimi rozhodnutiami veľkého senátu kolégia v inom zložení je eliminované mechanizmom prijímania stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

56. Ústavný súd teda v okolnostiach tejto veci dospel k záveru, že argumentácii sťažovateľa chýba ústavnoprávny rozmer, keď vo svojej ústavnej sťažnosti v zásade len polemizuje s právnymi závermi najvyššieho súdu a stavia ústavný súd do pozície ďalšej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

57. Uvedené je dostačujúce na to, aby ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

58. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.“

59. Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy záväzné.

60. Predmetom kasačného konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP zrušil rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie č. 24659-3/2018-BA zo dňa 28.02.2018 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalovaná týmto rozhodnutím postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda č. 700-0511462217-GC04/17 zo dňa 08.08.2017 vo veci predpísania poistného za obdobie január 2009 až jún 2010 podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 572/2009 Z.z.

61. Podľa § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. zdravotnícke povolanie sa vykonáva na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

62. Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. zárobková činnosť podľa tohto zákona je a/ na účely nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia 1/ činnosť zamestnanca, 2/ činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, z ktorej je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená, b/ na účely poistenia v nezamestnanosti činnosť zamestnanca.

63. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. účinnom od 01.08.2006 do 31.12.2010, samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

64. Podľa § 14 ods. 1 písm. h/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. účinnom od 01.08.2008 do 31.12.2010 povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

65. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. účinnom od 01.01.2008 povinne dôchodkovo poistená je zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

66. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. účinnom od 01.01.2008 do 31.12.2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 01.07. kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9, ak tento zákon neustanovuje inak.

67. Podľa § 21 ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. účinnom od 01.08.2006 do 31.12.2010, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b/ a c/ dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c/ odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činností je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c/ zákona.

68. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, nevykonával v súlade s právnou úpravou zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase, t.j. do 31.12.2010, dospejúc k nesprávnemu záveru, že rozhodnutie žalovanej bolo vydané v rozpore so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

69. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovanej, kasačný súd zistil, že na žiadosť žalobkyne zo dňa 27.07.2005 Slovenská lekárska komora v Bratislave vydala dňa 17.08.2005 žalobkyňi MUDr. M. C. licenciou (L1A) číslo L1A/TT/0306/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov, v odbore pediatria, nefrológia. Následne Trnavský samosprávny kraj dňa 26.08.2008 rozhodol o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia od 01.11.2008 v ambulancii - kategórii lekárov v špecializačnom odbore pediatria, nefrológia, odborným zástupcom MUDr. M. C. z dôvodu pretransformácie fyzickej osoby na právnickú osobu po predložení dokladov pre U., P..D..G., , so

sídlom R. P., L. Č.. XXX/XX zastúpenej konateľmi MUDr. M. C. a Ing. J. C.. Povoľenie bolo vydané na dobu neurčitú. Súčasne bolo dňom 31.10.2008 zrušené povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia MUDr. M. C., vydané TTSK č.j. TA/2005/37 zo dňa 04.01.2006 v odbore pediatria a nefrológia s miestom výkonu činnosti Dolný Štál a Dunajská Streda.

70. V správnom konaní tak, ako to z obsahu spisov vyplynulo, žalobkyňa namietla zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, ktorými bolo rozhodnuté o jej povinnosti zaplatiť poistné za obdobie január 2009 až jún 2010 podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 572/2009 Z.z. Zákonnodarca v zákone o sociálnom poistení ustanovil podmienky účasti fyzickej osoby na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení tak, že za splnenia zákonných podmienok je fyzická osoba účastná na povinnom nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení. Zákonnodarca v právnej norme § 14 ods. 1 písm. b/ stanovil, že povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba (§ 5), ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5. V právnej norme § 15 ods. 1 písm. b/, stanoví, že povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená. V prípade samostatne zárobkovo činnnej osoby táto je účastná na povinnom nemocenskom poistení a povinnom dôchodkovom poistení za splnenia zákonných podmienok ustanovených v § 21 ods. 1 tohto zákona, v zmysle ktorých povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu (§ 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak. V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 228 zákona č. 461/2003 Z. z. povinnosťou samostatne zárobkovo činnnej osoby je prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie na tlačive alebo inou formou, ktorej obsah a spôsob zasielania určí Sociálna poisťovňa najneskôr v zákonom určenej lehote, v ktorej lehote je aj povinná oznámiť Sociálnej poisťovni každú zmenu v osobných údajoch.

71. Zákonnodarca v právnej úprave zákona o sociálnom poistení súčasne ustanovuje podmienky, na základe ktorých fyzická osoba môže byť účastná na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení aj dobrovoľne, a to v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 14 ods. 2 a § 15 ods. 2 tohto zákona. Pokiaľ fyzická osoba sa stane účastná na nemocenskom a dôchodkovom poistení dobrovoľne na základe prihlášky do uvedeného poistenia, vzniká jej povinnosť počas celého obdobia trvania dobrovoľného poistenia platiť poistné, teda až do oznámenia Sociálnej poisťovne o ukončení dobrovoľného poistenia na základe odhlášky z tohto poistenia. Dobrovoľné poistenie fyzickej osoby je samostatným druhom poistenia, zákonodarcom predpokladaným.

72. Vychádzajúc zo skutkových okolností danej veci a z citovanej úpravy zákona o sociálnom poistení, pokiaľ žalobkyňa bola účastná na dobrovoľnom poistení fyzickej osoby na základe prihlášky podanej v sociálnej poisťovni, bola povinná uhrádzať poistné počas celého obdobia dobrovoľného poistenia, teda až do dňa odhlásenia sa z tohto poistenia vo forme odhlášky podanej v sociálnej poisťovni. Po splnení zákonných podmienok samostatne zárobkovo činnnej osoby žalobkyňi vznikla povinnosť platiť povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie a toto poistné Sociálnej poisťovni riadne a včas odvádzať. Žalobkyňa pri platení poistného bola súčasne povinná platiť poistné identifikovať a uviesť k nej variabilný symbol a špecifický symbol. Zmena dátumu zániku povinného poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby účastníčky konania mala vplyv aj na jej povinnosť platiť a odvádzať poistné a príspevky.

73. Po preskúmaní veci aj vzhľadom na obsah pripojeného spisu správneho orgánu najvyšší správny súd dospel k záveru, že právne postavenie sťažovateľky ako samostatne zárobkovo činnnej osoby aj vzhľadom na právny názor vyslovený veľkým senátom správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. apríla 2019 a zhodne uznesením ústavného súdu II. ÚS 243/2020-54 zo dňa 26. mája 2020, nebolo sporné. Keďže žalobkyňa bola držiteľkou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, t.j. licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A aj po 31. októbri 2009, kedy jej bolo Trnavským samosprávnym krajom zrušené povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, nezaniklo žalobkyni povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie (podľa § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010) dňom 31. októbra 2008 tak, ako to žalobkyňa namietala, a teda jej nezanikla ani odvodová povinnosť súvisiaca s povinným poistením. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie a s ňou spojená odvodová povinnosť zanikli žalobkyni, ako samostatne zárobkovo činnnej osobe, podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom až 30. júna 2010 vzhľadom na to, že v rozhodujúcom období, t.j. v roku 2009, ako to vyplýva z obsahu spisov, nedosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti relevantný na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia od 1. júla 2010. Kasačný súd považoval tiež za potrebné poznamenať, že nadobudnutie právneho postavenia zamestnanca v spoločnosti s ručením obmedzeným nemá vplyv na povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby vzhľadom na to, že zákon o sociálnom poistení nevyklučuje súbeh poistení. V ustanovení § 138 zákona o sociálnom poistení súčasne upravuje poradie odvodovej povinnosti u tých poistencov, ktorí podliehajú viacerým sociálnym poisteniam, ako aj vymeriavací základ na platenie poistného, ktorý nemôže byť v úhrne presiahnutý (vymeriavací základ v úhrne).

74. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

75. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu vo svetle kasačným súdom konštatovaných záverov a vo veci znovu rozhodnúť.

76. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

77. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.

